

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z protestów L. G. i J. K.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokuratora Generalnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 23 czerwca 2025 r.,

- 1. uznaje protesty za zasadne w zakresie zarzutów naruszenia art. 75 § 2 w zw. z art. 70 § 2 Kodeksu wyborczego w zw. z pkt. 107 ppkt 9 Uchwały nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w zw. z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego bez wpływu na wynik głosowania oraz bez wpływu na wynik wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;**
- 2. pozostawia protesty bez dalszego biegu w pozostałym zakresie.**

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

J. K. i L. G. - małżonkowie (dalej: „wnoszący protest”) pismami z dnia 11 czerwca 2025 r., które wpłynęły do Sądu Najwyższego 13 czerwca 2025 r. wnieśli protesty przeciwko ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. W treści protestów podnieśli zarzut poważnych wątpliwości dotyczących rzetelności procesu wyborczego, tj. przeprowadzenia głosowania, mogącego mieć wpływ na wynik wyborów. Wskazali, że głosowali w O. na podstawie zaświadczeń wydanych przez Urząd Miasta w L. Po zliczeniu głosów okazało się, że w komisji, w której oddawali głos w protokole widniało zero osób oddających głos na podstawie zaświadczenia. Składający protesty wnieśli o ich uwzględnienie.

Prokurator Generalny wniósł o uznanie protestów za zasadne w zakresie zarzutu naruszenia art. 75 § 2 w zw. z art. 70 § 2 w zw. z pkt. 107 ppkt 9 Uchwały Nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w zw. z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego bez wpływu na wynik głosowania oraz bez wpływu na wynik wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pozostawienie protestów bez dalszego biegu w pozostałym zakresie.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wniósł o pozostawienie protestów wyborczych bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protesty należało uznać za zasadne tylko co do naruszenia art. 75 § 2 w zw. z art. 70 § 2 w zw. z pkt. 107 ppkt 9 Uchwały Nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w zw. z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego, a w pozostałym zakresie pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 321 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz. U. 2025, poz. 365, dalej: „k.wyb.”), wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Treść zarzutów nie może być dowolna, lecz powinna spełniać kryteria, o których mowa w przepisie art. 82 § 1 k.wyb. Zgodnie z nim, protest może być wniesiony z powodu:

1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów; lub

2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Z treści tego przepisu wynika, że osoba wnosząca protest jest ponadto zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów. Przedmiotem protestu wyborczego jest bowiem ważność wyboru określonej osoby, a podstawę do jej zakwestionowania mogą stanowić wyraźnie wskazane przestępstwa oraz delikty wyborcze. Ich wystąpienie musi rzutować na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów i być poparte konkretnymi dowodami, znanymi osobie wnoszącej protest, na których opiera ona swoje zarzuty.

Zgodnie z ugruntowanym już orzecznictwem Sądu Najwyższego osoba wnosząca protest wyborczy nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym, odnoszących się do ogólnie pojętych wydarzeń w całym kraju, o których protestujący jedynie słyszał. Postępowanie w sprawie protestu wyborczego ma na celu zapewnienie wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób. Przedmiotem zarzutu powinny być więc takie okoliczności (działania lub zaniechania), wskutek których tak rozumiany własny, rzeczywisty i aktualny interes prawny protestującego doznał naruszenia.

Przyjęty w Kodeksie wyborczym model protestu wyborczego polega na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretnej kontroli ważności wyborów, natomiast brak jest podstaw prawnych do prowadzenia przezeń kontroli abstrakcyjnej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19). Protest wyborczy nie jest bowiem instrumentem weryfikowania wszelkich potencjalnych nieprawidłowości związanych z procedurą głosowania i ustalania wyników wyborów, ale środkiem gwarantującym sądową kontrolę naruszeń, które miały miejsce i – w konsekwencji – mogły mieć wpływ na wynik

wyborów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lipca 2020 r., I NSW 1198/20).

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków określonych w art. 321 k.wyb.

W ocenie Sądu Najwyższego protesty wniesione w niniejszej sprawie mogą podlegać merytorycznemu rozpoznaniu tylko częściowo, ponieważ podniesione w nim zarzuty nie odpowiadają opisanym wymogom protestu wyborczego. Wnoszący protesty sformułowali zarzuty, które w zdecydowanej większości odnosiły się do konkretnych zdarzeń, które można udowodnić, ale nie przedstawili pełnych dowodów na ich poparcie. W konsekwencji należało stwierdzić, że wnoszący protesty w niniejszej sprawie swoje zarzuty oparli na przypuszczeniach wywodzonych z analizy danych opublikowanych przez Państwową Komisję Wyborczą, co tylko częściowo spełnia wymóg formalny wynikający z art. 321 § 3 k.wyb. Wnoszący protest zaś nie przedstawili dowodów na poparcie twierdzeń o wpływie na ogólny wynik wyborów.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. oraz w zw. z art. 321 § 3 i art. 82 § 1 k.wyb., należało uznać protesty za zasadne tylko w zakresie naruszenia art. 75 § 2 w zw. z art. 70 § 2 w zw. z pkt. 107 ppkt 9 Uchwały Nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w zw. z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego oraz pozostawić protesty bez dalszego biegu, o czym Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Tomasz Przesławski

JW.

[r.g.]